

Samt

Länsgemensam riktlinje om efterlevandestöd vid suicid

Inledning

Närstående till en person som har begått suicid befinner sig i en krissituation och har stort behov av stöd. Dels i den omedelbara situationen och dels perioden därefter. Beroende på personens egna resurser, nätverk och situation kan behovet av stöd se olika ut. Oavsett vilket stöd som personen har behov av så innebär erfarenheten av att ha en närstående som begått suicid en bestående riskfaktor att själv suicidera. Att ge efterlevandestöd ska därför också ses som en suicidpreventiv handling.

Bakgrund

Efterlevandestödet i Kronobergs län bygger på ett stort engagemang från olika aktörer som exempelvis sjukvård, polis, sjukhuskyrka, räddningstjänst, kommun och frivilligorganisationer. Enstaka verksamheter kan ha dokumenterade rutiner för efterlevandestöd, men många saknar det vilket innebär stora variationer på vad som erbjuds. Exempelvis har det förekommit att pågående anhörigstöd har fått avbrytas tvärt då omsorgstagaren suiciderat, eftersom de närstående inte längre i juridisk mening är ”anhöriga”. Framförallt riskerar närstående till de personer som inte haft pågående kontakt med sjukvård eller kommun, att falla mellan stolarna.

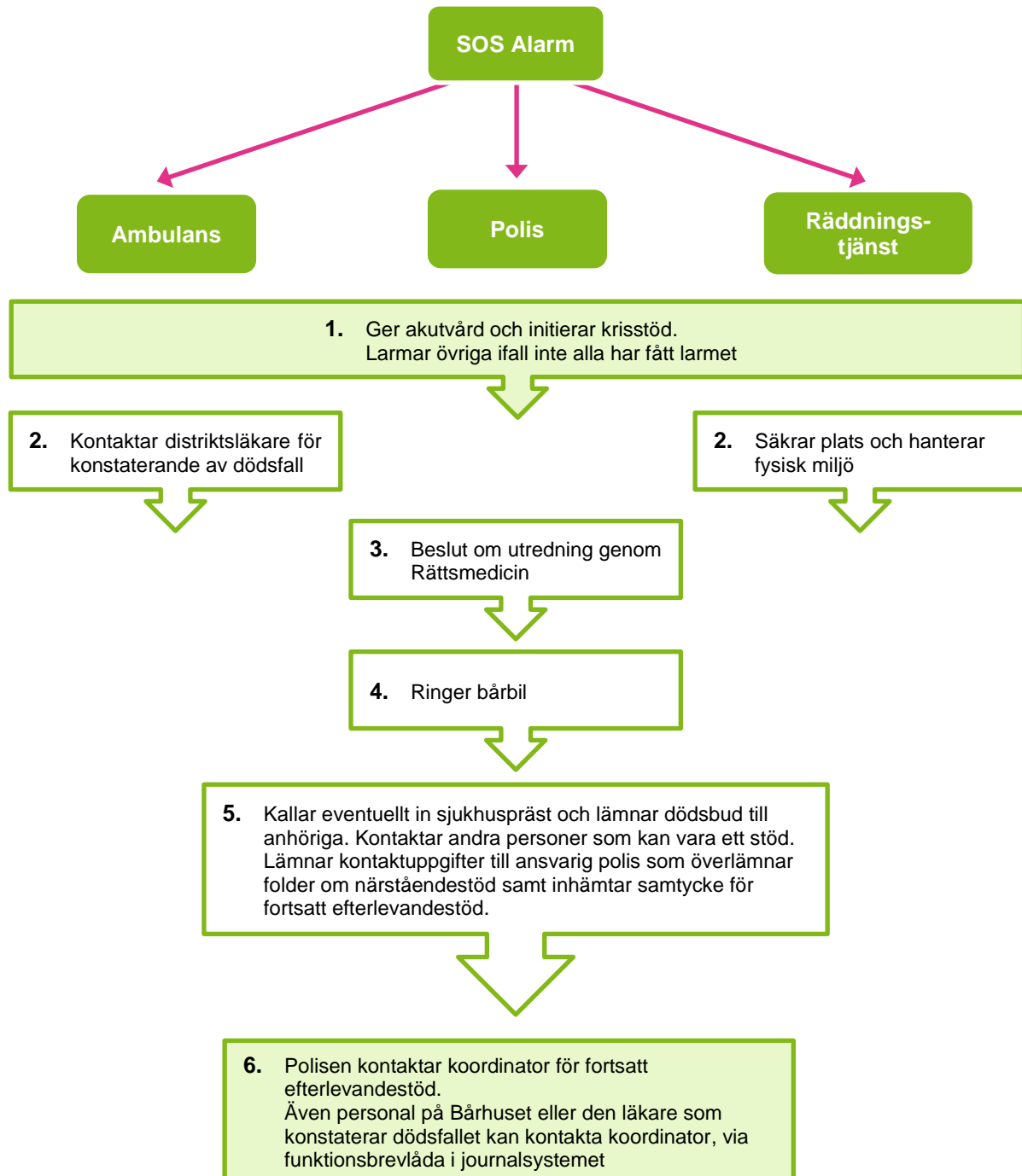
Via Krissamverkan Kronoberg arrangeras bland annat ”GUL-möten” (Gemensam Utvärdering Lärande) kontinuerligt där blåljusorganisationerna med flera träffas för samordning. Bland annat har det resulterat i en revidering av larmnoderna på SOS Alarm där även Räddningstjänsten numera larmas vid suicidlarm.

Det finns ingen tydlig reglering i lag om just efterlevandestöd, men enligt HSL ska insatser ges för att förebygga, utreda och behandla sjukdomar och skador (för barn finns dock särskilda skyldigheter, HSL 5 kap. 7§). Stödet ska anpassas efter individens behov där vissa behöver mer och andra mindre. En miniminivå på vad som erbjuds ska utgöra en bas och kan sedan utökas efter behov.

Syfte och mål

Syftet med denna läns-gemensamma riktlinje är att tydliggöra vilket stöd som ska erbjudas de närstående samt vem som ska ge det i såväl den akuta situationen som den efterföljande tiden. Efterlevandestöd ska erbjudas oavsett om den avlidne haft pågående kontakt med sjukvården/kommunen eller inte. Strävan är att samma stöd ska kunna erbjudas oavsett var i länet det inträffar.

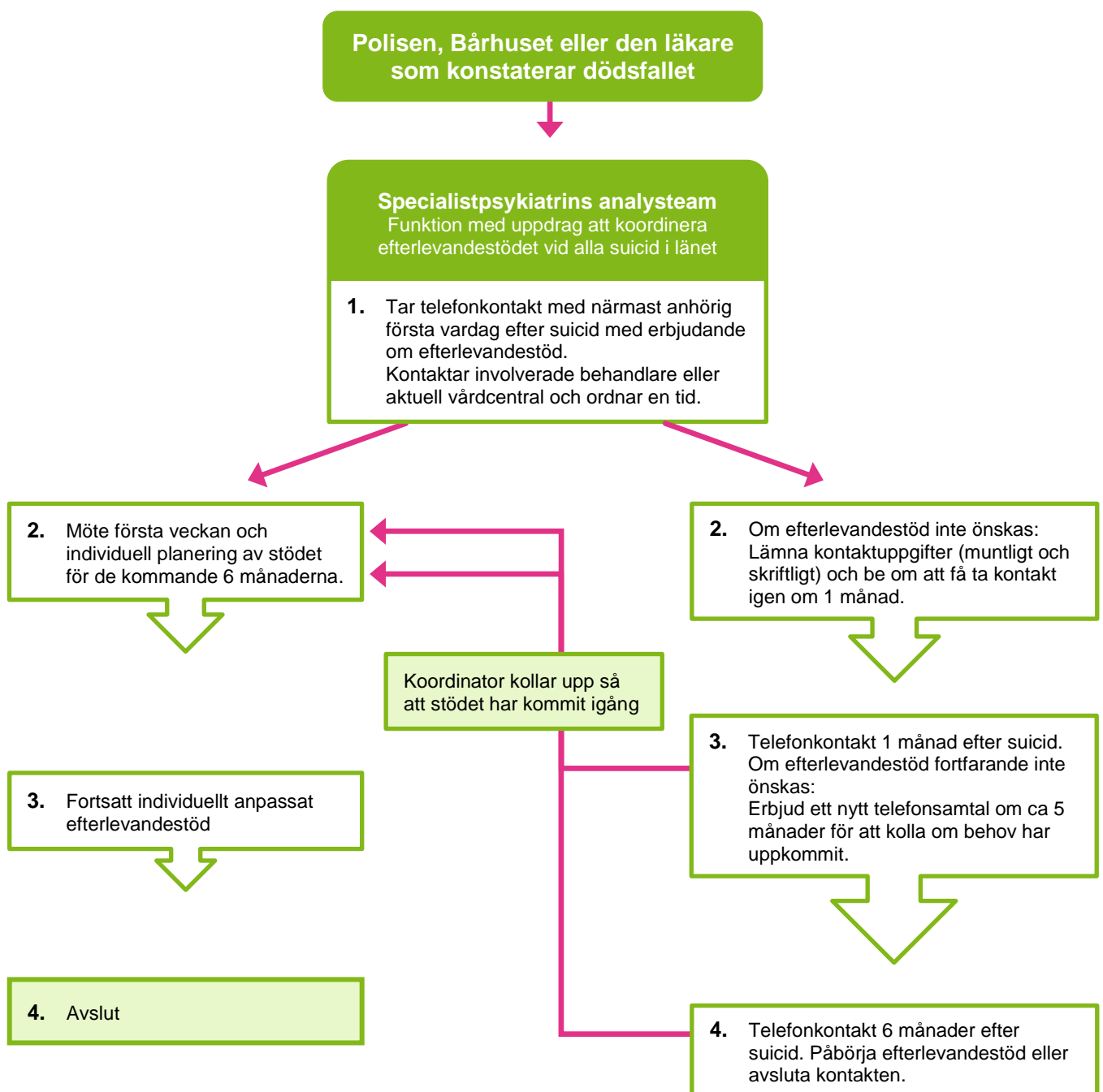
Processbeskrivning, akut stöd

Att tänka på i det akuta stödet

- Samtliga aktörer kan initiera akut krisstöd
- Lämna inte den närstående ensam
- Engagera närståendes eget nätverk och motivera till att de själva tar kontakter, istället för att överta uppgiften
- Finns det barn under 18 år? Ta ställning till om orosanmälan ska göras ifall det behövs tillfälligt stöd för att klara föräldraskapet och vardagsrutiner
- Kontakt med skola tas av närstående eller annan person efter samtycke
- Ge muntlig och skriftlig information om fortsatt stöd

Processbeskrivning, för det fortsatta stödet

Att tänka på i det fortsatta stödet:

- Motivera/uppmuntra till att ta emot stöd
- Finns det barn under 18 år? Se riktlinje *Uppmärksamma barn som närstående*
- Tillmötesgå individuella behov och önskingar i största möjliga mån, exempelvis möten med den avlidnes behandlare eller andra frågor
- Vid avvikelserapport kontaktas närstående även av utredningsteamet (som tillsätts för att undersöka om det förekommit några brister i vården)
- Om närstående har pågående anhörigstöd enligt SoL 5 kap. 10§ ska denna insats kunna fortsätta i minst tre månader, oavsett vilken kommun i Kronobergs län som ger stödet.

Referenser

Denna modell för efterlevandestöd grundar sig delvis på nedanstående vetenskapliga referenser, men i huvudsak på beprövad erfarenhet av kliniskt verksamma inom specialpsykiatri, primärvård, ambulans, sjukhuskyrka, polis och kommuner i Kronobergs län. Modellen har även varit på remiss hos flera andra verksamheter och aktörer i länet.

- Folkhälsomyndigheten: folkhalsomyndigheten.se/suicidprevention
- Krissamverkan Kronoberg: lansstyrelsen.se/kronoberg/samhalle/krisberedskap.html
- NASP (Nationellt centrum för suicidforskning och prevention) ki.se/nasp
- Region Kronoberg, folder "Till dig som har mist en närstående i suicid" regionkronoberg.se/contentassets/d58d0c91a5c24ff4abcdbe566c6da697/suicidfolder_narstaende_2019.pdf
- Region Kronoberg, riktlinje "Uppmärksamma barn som närstående" regionkronoberg.se/vardgivare/arbetsomraden-processer/manskliga-rattigheter-och-barnets-rattigheter/#tab-15001
- Region Gotland, rutin "Suicidalitet – Efterlevandestöd", Dok.nr STY-13698
- SBU: Litteraturoversikt "Stöd till anhöriga efter suicid", 2020.
- Socialstyrelsen: patientsakerhet.socialstyrelsen.se/risker/vardskadeomraden/suicid
- SPES (Riksförbundet för suicidprevention och efterlevandestöd) spes.se
- Suicidpreventionsgruppen Kronoberg, "Länsgemensam handlingsplan för suicidprevention 2021 – 2023" https://www.regionkronoberg.se/contentassets/d58d0c91a5c24ff4abcdbe566c6da697/210115_kronoberg-handlingsplan_suicidprevention.docx.pdf
- WHO, "Förebygga självmord och självmordsförsök. Att starta stödgrupper för efterlevande" Stockholm 2011.
- Andriessen K et al. Suicide Postvention Service Models and Guidelines 2014-2019: A Systematic Review. ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/31849779
- Andriessen K et al. Effectiveness of interventions for people bereaved through suicide: a systematic review of controlled studies of grief, psychosocial and suicide-related outcomes. ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/30700267
- Andriessen, K & Kryszynska, K. Essential questions on suicide bereavement and postvention. ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/22470275